

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

20 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Guzun Ion, Catan Liliana, Boico Victor, Plămădeală Ghenadie,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți Pasat Liliana, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 07 iunie 2022, în cauza penală privindu-l pe

Negura Ivan Xxxxx, xxxxx

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond: 27.05.2021 – 20.10.2021;

Instanța de apel: 09.11.2021 – 07.06.2022;

Instanța de recurs: 08.09.2022 – 20.02.2023.

Asupra recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A CONSTATAT:

1. Prin sentința Judecătorei Bălți, sediul Central din 20 octombrie 2021, Negura Ivan a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 320¹ Cod penal, și în baza acestei legi i s-a stabilit pedeapsa sub formă de 170 ore muncă neremunerată în folosul comunității.

Prin sentință a fost hotărâtă soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Negura Ivan, știind cu certitudine despre faptul că conform ordonanței de protecție a victimei violenței în familie emise de Judecătoria Bălți, sediul Central din 12 octombrie 2020 a fost obligat pe un termen de 30 de zile, începând cu data de 12 octombrie 2020, de a părăsi locuința din str. xxxx ap. xx mun. xxxx, unde locuiește victima Cașu Natalia, de a nu se apropia de victima Cașu Natalia la o distanță care să nu fie mai mică de 50 metri, de a nu contacta sub nici o formă cu victima Cașu Natalia, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod, acționând cu intenție directă, în ziua de 30 octombrie 2020 aproximativ la ora 19:25 min., a încălcat măsurile de protecție aplicate și a mers la locul de trai al victimei Cașu Natalia, unde a lovit cu mâinile și picioarele în ușa de la intrare, insistând să intre. Victima Cașu Natalia a fost nevoită să apeleze poliția.

Acționând intenționat cu același scop la data de 31.10.2020 ora 07.25 min., în timp ce se afla pe str. Ștefan cel Mare din mun. Bălți, în apropierea magazinului S.A. „Incomlac”, s-a apropiat la o distanță mai mică de 50 metri de Cașu Natalia, cu care a inițiat o discuție cu glas ridicat, învinuind-o de faptul că la 30.10.2020 a chemat poliția, acțiuni prin care a încălcat intenționat restricțiile stabilite de instanța de judecată în ordonanța de protecție a victimei violenței în familie emisă de Judecătoria Bălți, sediul Central din 12 octombrie 2020.

Tot el, acționând cu aceeași intenție și scop, în perioada de timp începând cu data de 12 octombrie 2020 de la telefonul său mobil cu nr. xxxx a telefonat victima Cașu Natalia la nr. de telefon xxxx de nenumărate ori, acțiuni prin care a încălcat intenționat restricțiile stabilite de instanța de judecată în ordonanța de protecție a victimei violenței în familie emisă de Judecătoria Bălți, sediul Central din 12 octombrie 2020.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, în drept faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 320¹ Cod penal - neexecutarea intenționată a măsurilor stabilite de instanța de judecată în ordonanța de protecție a victimelor violenței în familie.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către inculpatul Negura Ivan, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței în cauză, rejudicarea cauzei și adoptarea unei noi decizii de achitare.

3.1. în motivarea cererii de apel a menționat că, din totalitatea probelor administrate se constată că în acțiunile sale lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii.

A relatat că, nu s-a apropiat și nici nu a sunat-o pe concubina sa în perioada restricțiilor, în toată perioada respectivă a locuit în garaj, fără lumină, iar telefonul său a fost transmis copiilor, deoarece nu avea unde să-l încarce.

Ulterior, până la începerea examinării în fond a cererii de apel, inculpatul Negura Ivan a depus o cerere prin care a solicitat aplicarea în privința sa a prevederilor Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 07 iunie 2022, a fost admis, din alte motive, apelul inculpatului, sentința casată parțial, în latura penală și pronunțată, în această parte, o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

Se încetează procesul penal pornit în cauza lui Negura Ivan recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii de art. 320¹ Cod penal, cu liberarea acestuia de executarea pedepsei penale în temeiul art. 2 alin. (4) din Legea nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a 30 ani de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În rest sentința a fost menținută.

4.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a menționat că, audiind opiniile participanților la proces, cercetând materialele cauzei penale în raport cu argumentele invocate, verificând legalitatea și temeinicia sentinței în baza materialelor dosarului, a ajuns la concluzia că, apelul declarat de inculpatul Negura Ivan împotriva sentinței urmează a fi admis din alte motive decât cele invocate, cu casarea parțială a sentinței în latura pedepsei din următoarele considerente.

Potrivit textului apelului înaintat instanța de apel a constatat că, inculpatul Negura Ivan și-a manifestat dezacordul cu sentința contestată în latura stabilirii vinovăției, considerând că acțiunile sale nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la art. 320¹ Cod penal.

În pofida faptului că inculpatul Negura Ivan, în cadrul cercetării judecătorești, nu și-a recunoscut vina, instanța de apel a conchis că, la pronunțarea sentinței instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că inculpatul a săvârșit infracțiunea imputată.

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală sus-indicată și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, utilității, concludentei, veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, și anume: declarațiile martorilor Cașu Natalia și Cojocari Alina; procesul-verbal de confruntare dintre martorul Cașu Natalia și Negura Ivan din 28.04.2021; procesul-verbal de ridicare a apelurilor telefonice de la nr. de telefon xxxx, ce aparține Nataliei Cașu, și nr. de telefon xxxx, ce aparține cet. Negura Ivan; lista apelurilor telefonice efectuate pe nr. de telefon xxxx ce aparține lui Cașu Natalia; procesul-verbal de examinare a obiectului, conform căruia a fost examinat un super optic de tip CD cu numărul de intrare Orange xxxx. La cercetarea fișierelor audio au fost identificate convorbirile telefonice purtate între Cașu Natalia, tel. nr. xxxx, în perioada 12.10.2020-11.11.2020, cu cet. Negrua Ivan, care are nr. xxxx.

Totodată, instanța de apel a reținut că, ulterior depunerii apelului inculpatul Negura Ivan a depus cerere prin care a solicitat aplicarea în privința sa a actului de amnistie.

Drept consecință, instanța de apel a considerat inoportună examinarea argumentelor apelului privind inexistența în acțiunile lui Negura Ivan a elementelor constitutive ale infracțiunii incriminate.

Argumentele expuse de instanța de fond și motivele din sentință, pentru a evita repetări inutile, instanța de apel le-a însușit, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în Cauza Albert vs. România din 16.02.2010 statuează că, art. 6 par. 1 din Convenție, deși obligă instanța să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs. Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea procesul echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Subsecvent, verificând legalitatea și temeinicia soluției instanței de fond în partea individualizării pedepsei penale în privința inculpatului Negura Ivan, instanța de apel a constatat că, instanța de fond a acordat deplină eficiență prevederilor art. art. 6, 7, 61, 75 Cod penal, ținând cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul săvârșirii acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele care atenuază ori agravează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

În ceea ce privește chestiunea ridicată în apel de către apărare cu referire la examinarea posibilității aplicării în privința inculpatului Negura Ivan a instituției amnistiei, instanța de apel a constatat că, la cazul dedus judecății sunt aplicabile prevederile art. 2 alin. (4) din Legea nr. 243 din 24.12.2021.

Luând în considerație că pe parcursul examinării cauzei penale a fost stabilită cu certitudine vinovăția inculpatului Negura Ivan în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 3201 Cod penal, infracțiune care a fost comisă până la intrarea în vigoare a Legii nr. 243 din 24.12.2021, pentru care legea penală prevede pedeapsa maximă a închisorii de până la 3 ani, inculpatul și-a recunoscut vina și și-a dat acordul la aplicarea actului de amnistie, constatându-se lipsa temeiurilor

prevăzute la art. 6 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, care ar împiedica aplicarea actului de amnistie de către instanța de judecată.

Astfel, instanța de apel a conchis asupra liberării lui Negura Ivan de la executarea pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității în mărime de 170 (una sută șaptezeci) ore pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 320¹ Cod penal, or, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale, a executării pedepsei, precum și altor consecințe ale condamnării.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți Pasat Liliana, care indicând temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea parțială a deciziei, în partea dispoziției privind încetarea procesului penal în privința lui Negura Ivan în baza art. 320¹ Cod penal, în temeiul Legii privind amnistia, cu remiterea cauzei la rejudecare în această parte.

În argumentarea celor solicitate invocă că, instanța de apel, corect a concluzionat că inculpatul Negura Ivan cade sub incidența Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia, corect l-a recunoscut vinovat pe art. 320¹ Cod penal și liberat de pedeapsă penală, însă incorect a încetat procesul penal.

Instanța de apel, în rezultatul cercetării judiciare, după constatarea că vinovăția lui Negura Ivan, în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 320¹ Cod penal, se confirmă prin ansamblul de probe cercetate, urma să adopte o decizie de condamnare în baza prevederilor art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod procedură penală, prin recunoașterea vinovăției pe articolul inculpat, cu liberarea de pedeapsă.

6. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri neîntemeiate, totodată verificând dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat produce un efect devolutiv complet în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept în privința persoanelor care l-au declarat.

Potrivit practicii cu privire la judecarea cauzelor penale în ordine de apel și conform art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora sa pronunțat ori trebuia să se

pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate, dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală. În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal, au fost corect aplicate.

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, dacă eroarea constatată nu poate fi corectată de instanță de recurs.

Din conținutul recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți Pasat Liliana, se constată temeiul pentru recurs prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, potrivit căruia, *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.*

Colegiul penal lărgit atestă, că criticele procurorului, în esență, se referă la deficiențele părții dispozitive a decizie pronunțate de instanța de apel, relevând că instanța vădit greșit a formulat soluția, fiind în fond de acord cu aplicarea, în prezența speței a Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX- a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în privința inculpatului Negura Ivan.

Verificând criticele expuse de recurent, în raport cu lucrările cauzei, Colegiul penal lărgit constată că acestea sunt întemeiate, este incident cazul de casare invocat de procuror, prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, deoarece instanța de al doilea grad de jurisdicție judecând cauza în ordine de apel, a adoptat o decizie care nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar dispozitivul hotărârii este expus neclar, erori de drept ce nu pot fi corectate în prezenta procedură, or instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza în fond, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor legii procesual-penale.

Potrivit dispozitivului decizie Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 07 iunie 2022, s-a dispus:

„Apelul inculpatului Negura Ivan declarat împotriva sentinței Judecătoriei Bălți, sediul Central din 20 octombrie 2021 în cauza penală în privința lui Negura Ivan se admite din alte motive decât cele invocate, cu casarea parțială a respectivei sentințe în latura penală și pronunțarea unei noi hotărâri în această parte potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

Se încetează procesul penal în cauza lui Negura Ivan recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 320¹ Cod penal, cu liberarea acestuia de executarea pedepsei penale în temeiul art. 2 alin. (4) din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În rest dispozițiile sentinței instanței de fond se mențin fără modificări.”

Colegiul penal lărgit menționează că la 24 decembrie 2021 a fost adoptată și la 31 decembrie 2021 a intrat în vigoare Legea nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în continuare Legea nr. 243.

În corespundere cu art. 107 alin. (1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

În acest sens, Colegiul penal lărgit notează că, instanța de apel la adoptarea soluției în speță nu a ținut cont că, pronunțarea unei sentințe (hotărâri) de încetare a procesului penal în legătură cu intervenirea amnistiei în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, când „există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală”, poate avea loc doar dacă pe parcursul judecării cauzei, în ședința preliminară, se constată aplicabilitatea Legii nr. 243, iar inculpatul își manifestă acordul privind încetarea procesului penal în privința sa, în baza acestui temei.

Acest fapt, rezultă din contrapunerea și interpretarea prevederilor art. 350 alin. (1) Cod de procedură penală, ce stipulează că *„Dacă în ședința preliminară s-au constatat temeiurile prevăzute în art. 332, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă”*, precum și a art. 332 alin. (1), (5) Cod de procedură penală, care prevede că *„(1) în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct. 5)-9), 285 alin. (2), precum și în cazurile prevăzute în art. 53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. (5) în cazul prevăzut la art. 275 pct. 4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. în acest caz, procedura continuă în mod obișnuit”*, art. 285 alin. (2) Cod de procedură penală, care stipulează că *„încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4)-9) din prezentul cod”*, și art. 275 pct. 4) Cod de procedură penală, care prevede că *„Urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care a intervenit termenul de prescripție sau amnistia”*.

În ipoteza în care în procesul judecării cauzei, după ședința preliminară, inclusiv la faza judecării apelului, instanța de judecată constată aplicabilitatea Legii nr. 243, atunci instanța de judecată care examinează cauza, poate pronunța în privința inculpatului, fie o sentință de achitare conform prevederilor art. 390 Cod de procedură penală, dacă se constată nevinovăția inculpatului, fie o sentință de condamnare, conform prevederilor art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, cu stabilirea pedepsei și liberarea de executarea acesteia în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal.

În consecință, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel a adoptat o soluție neclară, fără a se expune pe aspectele esențiale menționate supra, lăsându-le fără o argumentare cuvenită, având în vedere circumstanțele particulare ale cauzei, prin ce a fost afectată soluția adoptată și astfel, recursul declarat de procuror urmează a fi admis, iar decizia instanței de apel casată total, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de dispozițiile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul cuvenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual penale - asupra motivelor esențiale indicate în cererea de apel și chestiunile esențiale supuse atenției sale, și în măsura competenței sale asupra motivelor din recursul ordinar declarat, nominalizate în prezenta decizie, să țină cont de toate circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei, să elucideze faptele

importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, și în dependență de circumstanțele constatate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală și jurisprudența CtEDO.

7. În conformitate cu prevederile art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E:

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți Pasat Liliana, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 07 iunie 2022, în cauza penală privindu-l pe *Negura Ivan Xxxxx*, și dispune rejudecarea cauzei de către aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac.

Decizia motivată semnată la *28 februarie 2023* și pronunțată integral la *31 martie 2023*.

Președinte:

Toma Nadejda

Judecători:

Guzun Ion

Catan Liliana

Boico Victor

Plămădeală Ghenadie